

# บทที่ 1

## บทนำ

### ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

จังหวัดเพชรบุรีมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานตั้งแต่สมัยทวารวดีมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเมืองเพชรบุรีมาก โปรดให้สร้างพระราชวังขึ้นบนภูเขาเตี้ยๆ ใกล้ตัวเมืองและพระราชทานนามว่า พระนครคีรี เพื่อใช้เป็นสถานที่ต้อนรับแขกเมือง ต่อมาในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้สร้างพระราชวังขึ้นอีกแห่งหนึ่งในตัวเมืองเพชรบุรี คือ พระรามราชนิเวศน์หรือวังบ้านปืน และด้วยความเชื่อที่ว่าอากาศชายทะเลอาจบรรเทาอาการเจ็บป่วยได้ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าให้สร้างพระราชวังอีกแห่งหนึ่งขึ้นที่ชายหาดชะอำ คือ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน อำเภอชะอำ เพชรบุรี ตั้งอยู่ ณ จุดที่เชื่อมติดต่อระหว่างภูมิภาคอื่นกับภาคใต้จัดเป็นประตูที่จะเดินทางเข้าสู่ภาคใต้ อยู่ทางภาคตะวันตกของประเทศ โดยห่างจากกรุงเทพมหานครตามระยะทางถนนประมาณ 123 กิโลเมตร รูปร่างของจังหวัดมีลักษณะเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยม กล่าวคือส่วนกว้างที่สุดจากทิศตะวันออกไปถึงทิศตะวันตกยาวประมาณ 138 กิโลเมตร จุดทางทิศตะวันออที่สุดคือ แหลมผักเบี้ยและจุดทางทิศตะวันตกสุดอยู่ติดกับพรมแดนพม่า ส่วนยาวจากทิศเหนือมาทิศใต้ประมาณ 80 กิโลเมตร เขตแดนของจังหวัดมีความยาวทั้งสิ้น 468 กิโลเมตร เป็นชายฝั่ง 82 กิโลเมตร ซึ่งบริเวณชายฝั่งนี้เป็นแหล่งหรือหัวใจทางเศรษฐกิจของจังหวัด ทั้งทางด้าน การประมง การเกษตร การท่องเที่ยว และการอุตสาหกรรม ส่วนพรมแดนที่ติดกับพม่าทางด้านทิศตะวันตกเป็นป่าเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นแนวกั้นอาณาเขต มีความยาวถึง 120 กิโลเมตร มีแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่าน 3 สาย ได้แก่ แม่น้ำเพชรบุรี มีความยาวตลอดสาย 224 กิโลเมตร แม่น้ำบางกลอย มีความยาว 44 กิโลเมตร และแม่น้ำบางตะบูน มีความยาว 18 กิโลเมตร (สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต 2, 2548 : 3)

จังหวัดเพชรบุรีมีสภาพทางธรรมชาติและภูมิประเทศ อันสวยงามหลากหลายทั้งภูเขา ป่าทึบ ที่ราบลุ่มแม่น้ำ ตลอดจนชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย จึงส่งผลให้จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและสมบูรณ์กว่าจังหวัดอื่น ทั้งส่วนที่เป็นชายหาด ทะเลอันสวยงาม น้ำตก ถ้ำ ป่าเขาที่ยังคงธรรมชาติอันงดงาม ตลอดจนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ คือ เขื่อนแก่งกระจานที่อยู่ท่ามกลางธรรมชาติของแมกไม้ นอกจากนี้จังหวัดเพชรบุรียังมีแหล่งศึกษางานด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีอีกจำนวนมากด้วย อีกทั้งยังใช้เวลาในการเดินทางจากกรุงเทพมหานครถึงจังหวัดเพชรบุรีประมาณ 2 ชั่วโมงเศษ รวมไปถึงความอุดมสมบูรณ์ของอาหารทั้งคาว หวาน ที่เป็นที่รู้จักและมีรสชาติเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวและมีชื่อเสียงเป็นที่นิยมซื้อหาเป็นของฝาก จากสถิติของการท่องเที่ยว

แห่งประเทศไทย ในปี 2547 (มกราคม - ตุลาคม 2547) จังหวัดเพชรบุรีมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวจำนวนทั้งสิ้น 3,307,988 คน เป็นชาวไทย 3,051,837 คน (ร้อยละ 92.26) ชาวต่างประเทศ 256,151 คน (ร้อยละ 7.74) โดยมีระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว 2.07 วัน มีการใช้จ่ายเฉลี่ยคนละ 1,589.19 บาทต่อวัน นำรายได้สู่จังหวัดถึง 7,624.49 ล้านบาท (สำนักงาน ททท. ภาคกลาง เขต 2, 2548 : 5)

อำเภอชะอำเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี เดิมชะอำมีชื่อว่า "ชะอาน" เล่ากันว่าเมื่อครั้งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเอกาทศรถ ยกทัพมาทางใต้ ทรงนำทัพมาที่เมืองนี้เพื่อพักไพร่พล ช้าง ม้า และล้าง อาบน้ำ จึงได้ชื่อว่า "ชะอาน" ต่อมาชื่อนี้จึงเพี้ยนมาเป็น "ชะอำ" ชะอำครั้งอดีตเริ่มมีความเจริญทางด้านกาท่องเที่ยว ตั้งแต่ทางรถไฟสายใต้สร้างมาถึงในราวปี 2459 ชายหาดชะอำเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่รู้จักกันมานานแล้ว แต่ในอดีตยังไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร จนกระทั่งปี พ.ศ. 2464 พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์และบรมวงศานุวงศ์ข้าราชการบริพารในสมัยนั้นได้ออกสำรวจพื้นที่ชายทะเลที่ชะอำ ได้ทรงมาจับจองที่ดินชายทะเลตำบลชะอำ ซึ่งแต่เดิมนั้นเป็นตำบลในเขตการปกครองของอำเภอนายาง ที่กระทรวงมหาดไทยประกาศตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2440 โดยตัวอำเภอตั้งอยู่ที่บ้านนายางหมู่ที่ 3 ตำบลนายาง จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาในปี พ.ศ. 2457 ได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งที่บ้านหนองจอกหมู่ที่ 10 และเปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอหนองจอก จนหลังมหาสงครามเอเซียบูรพา กระทรวงมหาดไทยได้ย้ายอำเภอหนองจอกมาตั้งที่ตำบลชะอำ และได้เปลี่ยนชื่อมาเป็นอำเภอชะอำ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2487 มาจนถึงทุกวันนี้ พระบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ได้ทรงวางผังเมืองชะอำ วางผังจัดถนน และมีพระประสงค์เพื่อให้ชะอำเป็นที่พักตากอากาศตามแผนพัฒนาชะอำที่พระองค์ได้จัดทำขึ้น โดยมีกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี และพระยามโนปกรณนิติธาดาฯร่วมเป็นที่ปรึกษา แผนพัฒนาชะอำมุ่งที่จะสร้างความเจริญให้ชะอำทั้งด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ พร้อมทั้งการให้บริการด้านการท่องเที่ยวด้วย แต่ต่อเมื่อสิ้นพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ชะอำก็เงียบเหงาซบเซา เนื่องจากไม่มีใครสามารถดำเนินตามแผนที่พระองค์ทรงริเริ่มไว้ เพราะต้องใช้แรงกายแรงใจเวลาและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้การแบ่งเขตการปกครองของอำเภอชะอำประกอบด้วย 9 ตำบล ได้แก่ ตำบลชะอำ ตำบลบางเก่า ตำบลนายาง ตำบลเขาใหญ่ ตำบลหนองศาลา ตำบลห้วยทรายเหนือ ตำบลไร่ไหมพัฒนา ตำบลสามพระยา และตำบลดอนขุนห้วย ส่วนอาชีพของประชากรอำเภอชะอำ สามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ประกอบอาชีพทางการสิกรรม ทำนา ทำไร่สับปะรด เพาะปลูกพืชไร่ เลี้ยงโค กลุ่มที่ประกอบอาชีพทางการประมง และกลุ่มที่ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าและบริการ

บ้านพักตากอากาศแสงเดือน ตั้งอยู่ในบริเวณโครงการจัดสรรของโรงแรมยูเรเชีย ชะอำลากูเป็นโครงการจัดสรรที่ดินชายทะเล ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อมในโครงการของโรงแรมยูเรเชียชะอำลากูเหมาะที่สุดสำหรับการใช้เป็นบ้านพักตากอากาศชายทะเล เนื่องจากพื้นที่เป็นบริเวณที่เงียบสงบไม่พลุกพล่าน สภาพธรรมชาติโดยทั่วไปยังถูกเก็บรักษาไว้อยู่ในสภาพเดิม ตามเส้นทางผ่านก็มีสถานที่ท่องเที่ยว

ที่สำคัญอยู่หลายแห่ง อาทิ เช่น พระนครคีรีหรือที่รู้จักกันในนามของเขาวัง ถ้าเขาย้อย เขื่อนเพชร อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน มีโรงเรียน วัด และหมู่บ้านชาวประมงอยู่ใกล้เคียง ทำให้สามารถซื้ออาหารทะเลได้อย่างสะดวก ลักษณะอากาศในพื้นที่ไม่ร้อนและอับลมเหมือนชายทะเลฝั่งตะวันออก เนื่องจากหาดชายทะเลฝั่งตะวันตกด้านอ่าวไทยเป็นหาดที่รับลมในฤดูร้อนฉะนั้นพื้นที่ของโครงการ จึงรับลมเย็นโดยตลอด ทำให้อากาศในพื้นที่ไม่ร้อนและอับลมเหมือนชายทะเลฝั่งตะวันออก อีกทั้ง ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีประจำปี 2548 ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาให้เป็นเมืองท่องเที่ยว เป็นสถานที่ประชุมสัมมนานันทนาการหลากหลายรูปแบบ ปรับปรุงระบบการบริหาร จัดการและบริการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลป วัฒนธรรม ศาสนา ภูมิปัญญาท้องถิ่น สุขภาพ กีฬา และนันทนาการ ควบคู่กับส่งเสริมตลาด นักท่องเที่ยวกลุ่มประชุมสัมมนา สร้างความมั่นใจ ความสะดวก ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงรุก

จากสิ่งที่ได้กล่าวมานี้ ถือว่าเป็นจุดเด่นในเชิงของการท่องเที่ยว อำเภอชะอำเป็นอำเภอ ที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนในช่วงวันหยุด หรือช่วงเวลาที่ต้องการการ พักผ่อน เพราะอำเภอชะอำมีชายหาดที่สวยงามและยาวเหมาะเป็นที่พักผ่อนของคนทุกเพศทุกวัย ที่พักผ่อนย่อมเป็นสิ่งจำเป็นประการหนึ่งของการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องใช้บริการ การจัดทำ แผนกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องมีการจัดทำเพื่อรองรับความ ต้องการของผู้ใช้บริการบ้านพักตากอากาศ เพื่อให้การจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจบ้านพัก ตากอากาศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดเพชรบุรี โดยเริ่มต้นการวิเคราะห์สวอท (SWOT) บ้านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี (จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค) หลังจากนั้นนำมาจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือนต่อไป

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อจัดทำแผนกลยุทธ์ธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี

## ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ศึกษาจากจำนวนผู้ใช้บริการบ้านพักตากอากาศแสงเดือนในช่วงเดือนเมษายน ถึงตุลาคม ปี 2548 มีผู้ใช้บริการทั้งสิ้นประมาณ 366 คน กำหนดตัวแทนของผู้ใช้บริการจำนวน 40 คน ที่สามารถ ให้ข้อมูลที่ครอบคลุมและยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

## ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่ กำหนดพื้นที่การศึกษาเฉพาะบ้านพักตากอากาศแสงเดือน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. ใช้เทคนิคการวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดทำแผนกลยุทธ์การพัฒนาย่านพักตากอากาศแสงเดือน
3. ทำการศึกษาในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนตุลาคม ปี 2548

## กรอบแนวความคิดในการวิจัย

### การวิเคราะห์จุดแข็งและ จุดอ่อน

#### Strengths/Weakness Analysis

สิ่งดึงดูดใจในการใช้บริการบ้านพักตากอากาศ

- ความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านพักตากอากาศ
- ความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว
- การสร้างคุณค่าให้ผู้ให้บริการในการเดินทาง

สิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้บริการบ้านพักตากอากาศ

- โครงสร้างพื้นฐาน - น้ำ, ไฟฟ้า, สุขาภิบาล, การขนส่ง
  - ความสามารถในการเข้าถึง
  - ถนน การคมนาคม ป้ายบอกทาง
- การบริหารและการจัดการบ้านพักตากอากาศ
- ศักยภาพและข้อจำกัดของการบริการ

### การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรค

#### Opportunity/Threat Analysis

สิ่งแวดล้อม

- สภาพแวดล้อมของบ้านพักตากอากาศ
- ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมโดยรอบ
- สภาวะทางเศรษฐกิจ

การประสานงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากร

- การประสานงานและความร่วมมือระหว่างงานที่เกี่ยวข้องกัน
- ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในด้านการให้บริการบ้านพักตากอากาศ

ศึกษาความต้องการของผู้ใช้บริการด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion)

แผนกลยุทธ์ของธุรกิจบ้านพักตากอากาศ

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย เรื่อง แผนกลยุทธ์การพัฒนารัฐกิจบ้านพักตากอากาศ : กรณีศึกษาย่านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี

## ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
2. ทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการบ้านพักตากอากาศแสงเดือน อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

## นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บ้านพักตากอากาศแสงเดือน หมายถึง บ้านพักตากอากาศส่วนตัวจำนวน 9 หลังที่เปิดให้บริการอยู่ในพื้นที่บริเวณโรงแรมที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่ง ชายทะเลหาดชะอำ ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี เปิดให้เข้าพักอาศัยแก่นักท่องเที่ยวทั่วไป

2. การวิเคราะห์สวอต (SWOT Analysis) หมายถึง เทคนิควิธีที่ใช้ในการวิเคราะห์ถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคในการพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี

2.1 จุดแข็ง (Strengths-S) หมายถึง คุณสมบัติเฉพาะของบ้านพักตากอากาศแสงเดือน ความสามารถและสถานการณ์ของธุรกิจอันเป็นข้อดี และส่งผลให้บ้านพักตากอากาศแสงเดือนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ทางการดำเนินการดำเนินธุรกิจบ้านพักตากอากาศ เป็นการวิเคราะห์ข้อดีจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กรที่สามารถควบคุมได้

2.2 จุดอ่อน (Weakness-W) หมายถึง ข้อด้อยของบ้านพักตากอากาศแสงเดือน สถานการณ์ของธุรกิจอันเป็นข้อเสียและส่งผลกระทบด้านลบต่อบ้านพักตากอากาศแสงเดือน เป็นการวิเคราะห์จุดอ่อนหรือจุดด้อยขององค์กรเป็นข้อเสียที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

2.3 โอกาส (Opportunity-O) หมายถึง ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลดีต่อการพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน เป็นการวิเคราะห์โอกาสที่เป็นข้อได้เปรียบจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรหรือสภาพแวดล้อมที่ควบคุมไม่ได้

2.4 อุปสรรค (Threat-T) หมายถึง ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกที่ส่งผลกระทบด้านลบและขัดขวางต่อการพัฒนาธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือน เป็นการวิเคราะห์ข้อจำกัดที่เป็นข้อเสียเปรียบ หรือปัญหาของธุรกิจจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่ธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ นอกจากปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม

3. แผนกลยุทธ์ หมายถึง วิธีการที่เป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาและส่งเสริมธุรกิจบ้านพักตากอากาศแสงเดือนโดยเกิดจากวิธีการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค

4. การพัฒนาธุรกิจ หมายถึง การปรับปรุงการดำเนินงาน การจัดการ วิธีการในส่วนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ ให้เป็นส่วนที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้การดำเนินธุรกิจบรรลุวัตถุประสงค์ทางธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

5. ผู้ใช้บริการ หมายถึง นักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักที่บ้านพักตากอากาศแสงเดือน

6. การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) หมายถึง การนำตัวแทนผู้ให้บริการบ้านพักตากอากาศแสงเดือน จังหวัดเพชรบุรี จำนวนหนึ่งมาทำการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้บริการบ้านพักตากอากาศแสงเดือน เพื่อนำข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ได้มาทำการปรับปรุง พัฒนาบ้านพักตากอากาศแสงเดือนต่อไป